

Електронне наукове фахове видання "Державне управління: удосконалення та розвиток" включено до переліку наукових фахових видань України з питань державного управління (Наказ Міністерства освіти і науки України від 22.12.2016 № 1604)

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ
удосконалення та розвиток

Дніпровський державний
аграрно-економічний
університет

ДКС Центр
Видавництво ТОВ «ДКС-центр»

0 0 0 0 0 0 0

УДК 351.85

С. П. Кучин,

*к. е. н., доцент, старший науковий співробітник наукового відділу з проблем державної безпеки
Національного університету цивільного захисту України, м. Харків*

УДОСКОНАЛЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ ВИХОВНОЇ ФУНКЦІЇ ІНСТИТУТУ КУРАТОРСТВА ЯК ПРІОРИТЕТ ВПРОВАДЖЕННЯ МЕХАНІЗМІВ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ В СФЕРІ ОСВІТИ

S. P. Kuchyn,

*PhD in economics, associate professor, Senior scientific employee of Scientific department of the State Security
problems of the
National University of Civil Protection of Ukraine, Kharkiv*

IMPROVING THE IMPLEMENTATION OF THE EDUCATIONAL FUNCTION OF THE SUPERVISION INSTITUTE AS A PRIORITY OF THE MECHANISMS IMPLEMENTATION OF STATE REGULATION IN THE SPHERE OF EDUCATION

У статті досліджено сутність та змістовні складові функціонування інституту кураторства в системі вищої освіти. Акцент дослідження зроблено на аналізі специфіки реалізації виховної функції інституту кураторства. Висвітлено функції куратора та виявлено актуальні напрями удосконалення механізмів державного регулювання в сфері освіти. Визначено сучасні тенденції розвитку інституту кураторства в Україні. Наголошено на необхідності удосконалення механізмів державного регулювання та залучення органів державної влади та місцевого самоврядування до розробки та впровадження загальнонаціональних програм розвитку духовно-морального та патріотичного виховання студентів вищих навчальних закладів. Зроблено висновок, що організація інституту кураторства залишається здебільшого другорядним завданням для системи вищої освіти, проводиться недостатньо заходів в напрямі морально-духовного виховання студентів, а контроль за виконанням кураторами своїх функцій потребують ґрунтовного реформування, вдосконалення та підтримки з боку органів державної влади та місцевого самоврядування.

The article explores the nature and aspects of functioning of the supervision institute in higher education system. The study's emphasis placed on the analysis of the specifics of implementation the educational function of an Institute of curators. We've covered a function of the curator and

identified actual ways of improvement the mechanisms of state regulation in the sphere of education. We've determined the modern tendencies of Institute's development of curators in Ukraine. We've noted the necessity of improvement the mechanisms of state regulation and the involvement of public authorities and local governments to creation and implementation the national wide development programs of spiritually-moral and patriotic upbringing of students of higher educational institutions. It is concluded that the organization of the supervision institute remains mostly a secondary task for the higher education system, there aren't sufficient provided steps in the direction of moral and spiritual upbringing of students and the monitoring of performance by supervisors of their functions requires the fundamental reforms, improvement and support of public authorities and local self-governments.

Ключові слова: механізм, держава, виховання, освіта, куратор, удосконалення, регулювання.

Keywords: mechanism, state, upbringing, education, curator, improvement, regulation.

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Освіта – основа розвитку особистості, суспільства, нації та держави, запорука майбутнього країни. Вона є визначальним чинником політичного, соціально-економічного, культурного та наукового життя суспільства. Як показує сучасна світова практика, успішний розвиток економіки неможливий без ефективного розвитку освіти. Ефективний розвиток освіти – це важливий крок у формуванні висококваліфікованих фахівців, які в майбутньому будуть приносити користь державі. Освіта відтворює та нарощує інтелектуальний, духовний, економічний потенціал суспільства, вона є стратегічним ресурсом поліпшення добробуту людей, забезпечення національних інтересів, зміцнення авторитету та конкурентоспроможності держави на міжнародній арені. Практика виховної роботи потребує застосування системного підходу на всіх рівнях виховного процесу. Спорадичність у виховній роботі не тільки знижує її ефективність, але часом зводить її нанівець.

Вдосконалення методик і моделей виховної роботи в студентській академічній групі повинно здійснюватись в контексті загальної концепції і системи виховної роботи. Використання системного підходу на рівні академічної групи є важливою умовою подальшого поліпшення навчально-виховного процесу в цілому [3, с.79], має бути одним з найважливіших пріоритетів механізмів державного регулювання в сфері освіти та важливим напрямом державної освітньої політики.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Актуальні питання державної політики в сфері освіти в Україні, принципи та методи функціонування інституту кураторства досліджують І. Авдєєва, С. Вітвицька, Ю. Гава, В. Демчук, С. Домбровська, М. Євтух, Є. Красняков, В. Кремень, О. Куклін, І. Мельникова, Б. Мокін, А. Ромін, В. Садковий, І. Соколова, М. Соловей та інші.

Формулювання цілей статті. Ціль статті полягає у виявленні сучасні тенденції розвитку інституту кураторства в Україні та актуальних напрямів удосконалення механізмів державного регулювання в сфері освіти. Завданнями статті є дослідження сутності та змістовних складових функціонування інституту кураторства в системі вищої освіти, аналіз специфіки реалізації виховної функції інституту кураторства, висвітлення функцій куратора, дослідження механізмів державного регулювання в системі вищої освіти.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виховна робота в студентській академічній групі як цілеспрямований процес соціалізації особистості, відповідно до існуючих моральних вимог і принципів, є цілісним і упорядкованим комплексом закономірно побудованих, динамічно пов'язаних, взаємодіючих компонентів, які в своїй сукупності сприяють розвитку особистості та колективу [1, с. 304]. Виховна робота являє собою складне управлінське та соціально-педагогічне явище, що складається з великої кількості елементів, модулів, напрямів, моделей, завдань тощо.

Серед основних компонентів виховної роботи в академічній групі варто визначити такі: цільовий, змістовно-діяльнісний, творчий, діагностично-аналітичний. Цільовий компонент є базовим орієнтиром цілісної виховної системи, оскільки включає мету та завдання роботи куратора академічної групи. Значимість цього компоненту визначається тим, що він виступає системо-утворюючим фактором.

На жаль, куратори інколи недостатньо чітко формують мету, цілі, завдання виховного процесу. В такому випадку виховна діяльність носить фрагментарний та формальний характер і не дає очікуваних результатів.

Кардинальною метою виховної роботи у вищій школі є підготовка національної інтелігенції, оновлення і збагачення духовного та інтелектуального генофонду нації шляхом формування гармонійно розвиненої, цілісної особистості, сутністю

якої є духовність, культурна самоідентифікація, соціальна і професійна компетентність [4, с. 12-13], що потребує значного залучення ресурсів та безумовної підтримки з боку органів державної влади та місцевого самоврядування.

Безперечно, мета, що наближена до ідеалу, передбачає вирішення низки завдань, які не тільки мають усвідомлюватись куратором, але й бути сформульовані ним для студентів як етапи їх персонального зростання. В такому разі, основні завдання, що їх покликані вирішувати куратори, мають стати привабливими для студентів і збігатися з їхніми власними прагненнями до самовдосконалення. Зміст цих завдань передбачає наступне: [Докладно див. 2].

1. Виховання майбутніх фахівців духовними, високоосвіченими, компетентними, авторитетними людьми, носіями високої загальної культури (світоглядної, духовно-моральної, політичної, професійної, правової, інтелектуальної, психологічної, емоційної, естетичної, фізичної та екологічної тощо); розвиток особистості студента на основі самопізнання, самовизначення, самоосвіти, самовиховання, самовдосконалення, само актуалізації; розвиток моральності особистості як основи її духовності, важливого чинника розвитку соціальної та професійної компетентності.

2. Формування у молоді чіткої громадянської позиції, виховання любові до Батьківщини, поваги до культури, мови, національних символів, національних традицій та історії, поваги до культури, мови різних національностей.

3. Розвиток професійної компетентності студента, складовими якої є бажання працювати в певній галузі знань, прагнення високого професіоналізму, усвідомлення необхідності отримати глибокі і різнобічні знання; потреба самоосвіти, набуття навичок самостійності в навчальній і науковій праці, вміння застосовувати знання на практиці, вміння корелювати професійні завдання з потребами екології.

4. Формування соціальної компетентності особистості, що дає можливість успішно реалізувати себе як члена соціуму, тобто мати певний соціальний статус, який свідчить про успішність у певному виді діяльності. Важливими складовими соціальної компетентності, в залежності від рівня соціальної діяльності, є: психологічна культура, комунікативність, професійність, знання з соціології та політології, багатовекторність духовних потреб тощо.

5. Розвиток здібностей і потреб науково-пошукової діяльності як важливого фактора розвитку особистості студента; формування його світогляду, пошуку сенсів людського буття.

6. Збагачення естетичного досвіду студентів як важливого фактора розвитку духовності особистості, її соціальної та професійної компетентності.

7. Правове виховання: набуття правових знань як чинника формування правової культури, прищеплення молодим людям віри у верховенство Закону.

8. Розвиток психологічної культури молоді як важливого чинника особистісної, соціальної та професійної реалізації особистості.

9. Виховання у молодих людей потреби у здоровому способі життя, зміцнення престижності валеологічних цінностей.

Робота кураторів націлена на вирішення одного з важливих завдань вищої школи – сприяти становленню суспільної позиції та моральному самовизначенню особистості студента. Кураторство є одним з головних стратегічних напрямків виховної роботи у навчальному закладі.

Робота кураторів включає в себе, перш за все, створення виховного середовища для соціальної адаптації студентів-першокурсників, залучення їх до корпоративної культури навчального закладу. Кураторство – це найбільш творча і кропітка ділянка роботи педагога.

Таким чином, куратор академічної групи студентів – це посадова особа з числа педагогічного колективу навчального закладу на яку покладено обов'язки зі сприяння становленню студента як соціально-активного, високоморального, кваліфікованого та всебічно-розвиненого громадянина.

Поліфункціональність генеральної мети, розмаїття основних завдань і цілей виховної роботи зі студентами академічної групи дозволили визначити головні функції діяльності куратора [Докладно див. 9].

Організаторська функція – куратор виступає організатором взаємодії у студентській групі, що спрямована на взаємопідтримку, взаємодопомогу, взаємотворчість, взаємоконтроль, взаємоповагу, толерантність тощо. Куратор групи – організатор різних виховних програм, зміст яких залежить від особливостей різних категорій студентської молоді. Організаторська функція полягає в умінні залучати студентів групи до різних видів виховної діяльності: пізнавальної, що збагачує уявлення студентів про навколишню дійсність; суспільно-корисної, спрямованої на загальну користь і благо; ціннісно-орієнтаційної, яка допомагає студентам збагачувати власну систему духовних та соціально значущих цінностей, що визначають їх поведінку; художньо-творчої, що дає студентам можливість реалізувати індивідуальні творчі здібності; комунікативної, пов'язаної з формуванням навичок культурного спілкування та організацією студентського дозвілля.

Дослідно-аналітична функція - пов'язана з педагогічно-дослідницькою потребою діагностування рівнів вихованості особистості, вивчення мотивів, інтересів та потреб навчальної і пізнавальної діяльності студентів, соціально-побутових умов життя, стану здоров'я, рівня успішності тощо; вивчення внутрішнього світу і можливостей вихованців, складання програм їхнього розвитку.

Інформаційна функція – куратор групи повинен акумулювати знання з теорії і методики виховного процесу, бути для

студентів гарним вихователем, взірцем педагогічного досвіду, авторитетним радником в процесі пошуку різноманітної інформації і наставником з будь-яких проблемних питань.

Соціальна функція – передбачає вивчення вихователем об'єктивних і суб'єктивних чинників, які впливають на розвиток особистості; кореляцію навичок соціальної поведінки, спрямованої на успішне входження юнацтва в структуру сучасного життя і виробництва.

Спрямовувальна (морально-виховна) функція – націлює студента на життєвий вибір згідно з моральними і правовими нормами, допомагає створенню гуманних взаєностосунків в середовищі студентів, збагачує їх досвід історичними та життєвими прикладами, що варті наслідування. Одночасно куратор виступає і в ролі консультанта, який надає, при необхідності, допомогу в саморозвитку кожній молодій людині, спрямовує її діяльність, опираючись на природні дані вихованця, пробуджує його задатки, здібності.

Стимулювальна функція – спрямована на створення атмосфери психолого-педагогічної підтримки в групі, що сприяє самоутвердженню молоді людини, реалізації її потенційних можливостей. Стимулювання передбачає також різноманітні форми заохочення студентських ініціатив, досягнень, корисних дій і вчинків.

Координаційна функція – полягає у спрямуванні куратором групи виховних зусиль усіх педагогів, батьків і представників громадськості на позитивні результати у вихованні студентів. Куратор групи передусім домагається, щоб педагоги, які працюють зі студентами групи, керувались єдиними вимогами до них, здійснювали індивідуальний підхід. Куратор вивчає особливості навчально-виховної роботи викладачів, ознайомлюється з їх вимогами та стосунками із студентами, обмінюється з ними думками щодо поведінки окремих студентів, методів впливу на них.

Комунікативна функція – спрямовується, перш за все, на створення доброзичливого мікроклімату в групі, забезпечення позитивних змін в міжособистісних стосунках. В основі управління виховною роботою лежить творча взаємодія наставника з кожним окремим студентом та групою в цілому.

Зміст виховної роботи куратора, яка є складовою системи виховної роботи ВНЗ, визначається такими напрямками: [5]

1. Допомога студентам академічної групи в процесі їх адаптації до умов навчання у ВНЗ.
2. Допомога студентам академічної групи в навчальній діяльності, формування в них навичок самостійної роботи з навчальним матеріалом.
3. Контроль за систематичною навчальною діяльністю студентів, відвідуванням студентами занять, своєчасним виконанням ними завдань поточної атестації, за складанням заліків та іспитів.
4. Організація роботи куратора із виховання у студентів культурних навичок, засвоєння ними загальнолюдських, національних, громадянських, родинних, особистісних цінностей.
5. Допомога студентам при формуванні в групі здорового морально-психологічного клімату.
6. Залучення студентів до участі у наукових, культурних, спортивних та громадських заходах ВНЗ.
7. Допомога куратора при вирішенні індивідуальних та колективних морально-психологічних проблем, які виникають у студентів.
8. Відвідування куратором студентів, що проживають у гуртожитках, з метою вивчення умов проживання і контролю за виконанням студентами правил внутрішнього розпорядку.
9. Піклування куратора про соціальні умови життя і побут студентів, які проживають за межами гуртожитків.
10. Профілактика порушень студентами правил внутрішнього розпорядку та чинного законодавства України.
11. Пропагування в студентському середовищі здорового способу життя та культури мовлення.
12. Профілактика і попередження негативних соціальних явищ.
13. Допомога і контроль при підготовці документів для отримання пільг певними категоріями студентів.
14. Контроль оплати навчання студентами контрактної форми.

Всі вищеперераховані завдання і напрями роботи куратора можуть створити враження безмежності і неосязності його діяльності, що не тільки виходить за межі реального часового простору (що об'єктивно лімітують будь-яку діяльність), але й значною мірою психологічно перевантажує куратора, основною функцією якого є викладацька діяльність, яка вимагає зосередженості, передусім, на навчально-методичних, науково-дослідних, культурно-просвітницьких завданнях та проблемах. Усвідомлення наявної дихотомії функцій викладача-куратора, безперечно, загострює питання оптимізації роботи куратора, підвищення його ефективності [8, с. 45].

Виховна діяльність студентів більшості ВНЗ формується як система за декількома напрямками громадянського виховання. А саме: національно-патріотичне; правове; моральне та художньо-естетичне; професійно-трудове; фізкультурно-оздоровче та екологічне.

Національно-патріотичне виховання є основою духовного розвитку особистості. В цьому напрямі проводилася робота, спрямована на формування у студентів патріотичних почуттів, громадянського обов'язку й відповідальності за долю України (участь у фестивалях, творчих зустрічах, святкування дат, покладання квітів, вшанування хвилиною мовчання пам'ять воїнів, участь у благодійних акціях). З метою формування шанобливого ставлення до національних традицій, звичаїв, обрядів, культури, історії рідного народу влаштовуються святкування національних свят, мовно-літературні конкурси).

Особливо слід відзначити організаційну роль розвитку волонтерського руху.

Важливого значення в умовах сьогодення набуває робота з правового виховання студентів (проведення тижнів права, бесіди з питань реалізації і захисту прав людини; конкурси стіннівок і плакатів, присвячених правам людини, бесіди з питань прав дитини).

В рамках духовно-морального та художньо-естетичного виховання організується низка заходів культурно-масової роботи (урочиста посвята у студенти, театралізовані конкурси, святкування днів факультетів, функціонування різноманітних гуртків мистецького напрямку). Такі традиційні заходи формують у студентів любов та повагу до традицій ВНЗ. Моральне виховання – це виховний вплив, що має на меті формування стійких моральних якостей, потреб, почуттів, навичок поведінки на основі засвоєння ідеалів, норм і принципів моралі та практичної діяльності. Моральне виховання – дуже важка робота для куратора, тому що не завжди збігаються вимоги школи і родини, ВНЗ і оточення студента. Крім того, виховання має внутрішні суперечності: не спрацьовує відразу зворотний зв'язок, виховання потрібно здійснювати за багатьма системними напрямками.

Освітня система духовно-морального виховання студентів вищого навчального закладу є механізмом взаємодії компонентів цілісного педагогічного процесу, який передбачає реалізацію стратегій, тактики та методики формування духовно-моральних цінностей майбутніх фахівців. Методика та технологія духовно-морального виховання студентів – це спеціально організований, цілеспрямований, інноваційний процес організації і стимулювання духовно-пізнавальної діяльності студентів, спрямований на вироблення системних знань про духовно-моральні цінності, що формують діалектичне та гнучке світорозуміння ціннісних орієнтацій; емоційної культури, вольової саморегуляції поведінки, здатності до самопізнання та самоосвіти; умінь та навичок високодуховної діяльності та духовно-моральної практики. Таким чином, орієнтуючись на вищі ідеали, студентам слід намагатися стати максимально корисними для суспільства, нації, а також працювати над збагаченням свого духовно-морального світу [7].

В рамках професійно-трудового виховання організуються день факультетів, проходяться професійні тренінги, олімпіади, екскурсії. З метою удосконалення професійної підготовки та наближення її до потреб сучасного виробництва організуються тренінги по підприємництву, ділові ігри, фестивалі, бізнес проекти.

Фізкультурно-оздоровче та екологічне виховання спрямоване на формування екологічної культури особистості. Здійснюється екологічне виховання через лекційні курси екологічної спрямованості, через туристично-пошуковий гурток, роботу побутового і екологічного сектора, проводяться профілактичні заходи щодо забезпечення високого санітарного рівня побуту. Не повинно залишатись без уваги інформаційно-просвітницька робота (попередження правопорушень, наркозалежності, зловживання алкоголем, пропаганда здорового способу життя, бесіди відносно профілактики і боротьби зі СНІДом). Особливою популярністю серед студентів може користуватись діяльність туристично-пошукового гуртка, екскурсії, проведення спортивних змагань. З метою вивчення питань, пов'язаних з підготовкою молоді до шлюбу та збереження репродуктивного здоров'я за участю студентів організуються спеціальні семінари, метою яких є підвищення статусу повноцінної сім'ї, формування у молоді основних принципів становлення гармонійних взаємин у родині.

Висновки з даного дослідження. Аналізуючи практичну діяльність відділів навчально-виховної роботи ВУЗів, можна зробити висновок, що, на жаль, організація інституту кураторства залишається здебільшого другорядним завданням в їх роботі; проводиться недостатньо заходів в напрямі морально-духовного виховання, а контроль за виконанням кураторами своїх функцій потребують ґрунтовного реформування та вдосконалення.

Таким чином, робота куратора академічної групи це є цілеспрямований процес в якому куратор виступаю керуючим елементом, а студент – керованим. Серед основних компонентів виховної роботи в академічній групі варто визначити такі: цільовий; змістовно-діяльнісний; творчий, діагностично-аналітичний. Цільовий компонент є базовим орієнтиром цілісної виховної системи, оскільки включає мету та завдання роботи куратора академічної групи. Значимість цього компоненту визначається тим, що він виступає системо-утворюючим фактором. На жаль, куратори інколи недооцінюють вагу цільового компонента і недостатньо продумують мету, цілі, завдання виховного процесу. В такому випадку виховна діяльність носить аморфний, фрагментарний, а подекуди і формальний характер і не дає очікуваних результатів у вихованні студентів, формуванні колективу студентської групи. Як відомо, виховання без мети не буває і цілепокладанню слід приділяти пильну увагу.

Робота кураторів націлена на вирішення одного з важливих завдань вищої школи – сприяти становленню суспільної позиції та моральному самовизначенню особистості студента. Кураторство є одним з головних стратегічних напрямків виховної роботи у навчальному закладі. Робота кураторів включає в себе, перш за все, створення виховного середовища для соціальної адаптації студентів-першокурсників, залучення до корпоративної культури навчального закладу. Кураторство – це найбільш творча і кропітка ділянка роботи педагога.

Поліфункціональність генеральної мети, розмаїття основних завдань і цілей виховної роботи з студентами академічної групи дозволили визначити головні функції діяльності куратора: організаторська, аналітична, координаційна, комунікативна, морально-виховна або спрямовувальна тощо.

Виховна діяльність студентів більшості ВНЗ формується як система за декількома напрямками громадянського

виховання: національно-патріотичне; правове; моральне та художньо-естетичне; професійно-трудове; фізкультурно-оздоровче та екологічне, що потребує значного залучення ресурсів та безумовної підтримки з боку органів державної влади та місцевого самоврядування.

З урахуванням сучасних тенденцій розвитку інституту кураторства в Україні, ситуація, що склалась з розвитком інституту кураторства потребує втручання з боку держави та залучення органів державної влади та місцевого самоврядування до розробки та впровадження загальнонаціональних програм розвитку духовно-морального та патріотичного виховання студентів вищих навчальних закладів.

Література.

1. Авдєєва І.М. Інноваційні комунікативні технології в роботі куратора академгрупи : навч. посібник // І.М. Авдєєва, І.М. Мельникова. – К.: ВД «Професіонал», 2007. – 304 с.
2. Виховна робота в закладах освіти України. Випуск II. Збірник нормативних документів та методичних рекомендацій. – К.: ІЗМН, 1997. – 120 с.
3. Виховна робота наставника академічної групи студентів вищого навчального закладу освіти: навч. посібник / М.І. Соловей, В.С. Демчук (уклад.). – К. : Вид. центр КДУ, 2000. – 68 с.
4. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи: підручник за модульно-рейтинговою системою навчання для студентів магістратури / С.С. Вітвицька. – К. : Центр навч. літератури, 2006. – 384 с.
5. Державна національна програма «Освіта» (Україна XXI століття). – К.: Райдуга, 1994. – 61 с.
6. Домбровська С.М. Державне управління вищою освітою в умовах трансформаційних перетворень: моногр. / С.М. Домбровська. – Х.: Оберіг, 2010. – 176 с.
7. Євтух М.Б. Проблеми виховання молоді в світлі християнського вчення / М.Б. Євтух // Вісник православної педагогіки. – 2008. – № 1. – С. 10-12.
8. Мокін Б.І. Математичні моделі в системах управління ефективністю діяльності професорсько-викладацького складу вищих навчальних закладів: монографія / Б.І. Мокін, Ю.В. Мокіна. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2008. – 112 с.
9. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf

References.

1. Avdieieva, I.M. and Melnykova, I.M. *Innovatsiini komunikatyvni tekhnolohii v roboti kuratora akademhrupy* [Innovative ICT in the academic group supervisor], VD «Profesional», Kyiv, Ukraine, p. 304.
2. "Educational work in educational institutions of Ukraine", Zbirnyk normatyvnykh dokumentiv ta metodychnykh rekomendatsii, Vol. II, 1997, Kyiv, Ukraine, p. 120.
3. Solovei, M.I. and Demchuk, V.S. (2000), *Vykhovna robota nastavnyka akademichnoi hrupy studentiv vyshchoho navchalnoho zakladu osvity* [Educational Activities academic mentor a group of students the university education], Vyd. tsentr KDU, Kyiv, Ukraine, p. 68.
4. Vitvytska, S.S. (2006), *Osnovy pedahohiky vyshchoi shkoly: pidruchnyk za modulno-reitynhovoiu systemoiu navchannia dlia studentiv mahistratury* [Basics of Pedagogics: Tutorial for module-rating system of training for students of Master], Tsentr navch. literatury, Kyiv, Ukraine, p. 384.
5. *Derzhavna natsionalna prohrama «Osvita» (Ukraina XXI stolittia)*, [State national program "Education" (Ukraine XXI century)], Raiduha, 1994, Kyiv, Ukraine, p. 61.
6. Dombrovska, S.M. (2010), *Derzhavne upravlinnia vyshchoiu osvitoiu v umovakh transformatsiinykh peretvoren* [The state of higher education in terms of transformations], Oberih, Kh., Ukraine, p.176.
7. Yevtukh, M.B. (2008), "The problems of youth education in the light of Christian doctrine", *Visnyk pravoslavnoi pedahohiky*, vol. 1, pp. 10-12.
8. Mokin, B.I. and Mokina, Yu.V. (2008), *Matematychni modeli v systemakh upravlinnia efektyvnistiu diialnosti profesorsko-vykladatskoho skladu vyshchyykh navchalnykh zakladiv* [Mathematical models of systems performance management of the teaching staff of higher education institutions], UNIVERSUM-Vinnytsia, Vinnytsia, p. 112.
9. National Strategy for Education Development in Ukraine for 2012-2021, available at: www.mon.gov.ua/images/files/news/12/05/4455.pdf

Стаття надійшла до редакції 11.01.2017 р.

ТОВ "ДКС Центр"

Вропы

